

พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

Oct, 2026 · @ <https://www.filedeedee.com>

1. ภาพรวม สถานะ และฉบับแก้ไข

พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เป็น "กฎหมายกลาง" ที่กำหนดขั้นตอนมาตรฐานให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติเมื่อออก คำสั่งทางปกครอง — ตั้งแต่ใครมีอำนาจ ใครห้ามพิจารณาเพราะไม่เป็นกลาง ต้องฟังคู่กรณีก่อนไหม คำสั่งต้องมีเหตุผลอะไร อุทธรณ์ได้กี่วัน เพิกถอนได้เมื่อไร ไปจนถึงการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่ง

สำหรับนักทรัพยากรบุคคล กฎหมายนี้ใช้ทุกวัน เพราะคำสั่ง บรรจุ แต่งตั้ง ย้าย เลื่อนเงินเดือน ลงโทษให้ออก เรียกเงินเดือน ล้วนเป็นคำสั่งทางปกครอง ข้อสอบนักทรัพยากรบุคคลจึงมักมีกฎหมายฉบับนี้ร่วมกับ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน

1.1 ข้อมูลพื้นฐาน

รายการ	ข้อเท็จจริง
ให้ไว้ ณ วันที่	27 กันยายน 2539 (ปีที่ 51 ในรัชกาลที่ 9)
ราชกิจจานุเบกษา	เล่ม 113 ตอนที่ 60 ก วันที่ 14 พฤศจิกายน 2539
ใช้บังคับ (ม.2)	เมื่อพ้นกำหนด 180 วัน นับแต่วันถัดจากวันประกาศ (มีผลจริงช่วงกลางเดือน พฤษภาคม 2540)
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ	นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี
ผู้รักษาการ (ม.6)	นายกรัฐมนตรี — มีอำนาจออก กฎกระทรวงและประกาศ
องค์กรกำกับ	คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นสำนักงานเลขานุการ

(ตัวบทฉบับรวมแก้ไขถึงฉบับที่ 3 — นักเรียนกฎหมาย)

จุดสอบ: กฎหมายนี้ ไม่ได้มีผลวันถัดจากวันประกาศ เหมือนฉบับอื่นๆ แต่ต้องรอ 180 วัน เพื่อให้หน่วยงานเตรียมตัว

1.2 เหตุผลในการประกาศใช้

โดยสรุป: การดำเนินงานทางปกครองขณะนั้น ยังไม่มีหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่เหมาะสม จึงต้องกำหนดขั้นตอนกลาง เพื่อให้

1. การดำเนินงาน ถูกต้องตามกฎหมาย
2. มีประสิทธิภาพ ในการใช้บังคับกฎหมาย รักษา ประโยชน์สาธารณะ ได้
3. อำนวยความเป็นธรรมแก่ประชาชน

4. ป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการ

1.3 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ฉบับ	ราชกิจจานุเบกษา	ใช้บังคับ	สาระสำคัญ
ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2557	เล่ม 131 ตอน 89 ก 30 ธ.ค. 2557	วันถัดจากวันประกาศ	เพิ่ม ม.27 วรรคสอง-สี่ (ตรวจคำขอ แจ้งเอกสารไม่ครบภายใน 7 วัน) และ ม.39/1 (ออกคำสั่งให้เสร็จภายใน 30 วัน) — เพื่อให้การจัดทำคำสั่งมีประสิทธิภาพและป้องกันทุจริต
ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2562	เล่ม 136 ตอน 69 ก 27 พ.ค. 2562	วันถัดจากวันประกาศ — ยกเว้น ม.63/15-63/19 (บังคับโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี) ใช้เมื่อพ้น 180 วัน	ยกเลิก ม.55-63 และเพิ่ม หมวด 2/1 การบังคับทางปกครอง (ม.63/1-63/25) ทั้งหมด; แก้ ม.44 วรรคสาม

(เหตุผลการใช้ทั้ง 3 ฉบับ — drthawip.com)

เหตุผลฉบับที่ 3 การบังคับให้ชำระเงินตามคำสั่งทางปกครองเดิมไม่มีประสิทธิภาพ เพราะใช้วิธียึดอายัดขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ไม่มีรายละเอียดและระยะเวลาชัดเจน เจ้าหน้าที่ไม่มีความเชี่ยวชาญ และไม่มีอำนาจสืบทรัพย์หรือมอบให้หน่วยงานอื่น/เอกชนทำแทน ทำให้รัฐสูญเสียรายได้

15. เก่งข้อสอบ 25 ข้อ พร้อมเฉลย

- พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ใช้บังคับเมื่อใด
 - ก. วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
 - ข. เมื่อพ้นกำหนด 90 วันนับแต่วันประกาศ
 - ค. เมื่อพ้นกำหนด 180 วันนับแต่วันถัดจากวันประกาศ
 - ง. 1 มกราคม 2540
 - เฉลย ค. มาตรา 2
- ข้อใดอยู่ในบังคับของ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
 - ก. การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี
 - ข. การพิจารณาพิพากษาคดีของศาล
 - ค. คำสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการพลเรือนของอธิบดี
 - ง. การดำเนินกิจการขององค์การทางศาสนา
 - เฉลย ค. ข้ออื่นเป็นข้อยกเว้นตามมาตรา 4